

АКТАНТИ ТЕМАТИЧНОЇ ГРУПИ ПРЕДИКАТИВ НА ПОЗНАЧЕННЯ ВИЯВУ ІРРАЦІОНАЛЬНОГО СТАНУ В УКРАЇНСЬКІЙ, АНГЛІЙСЬКІЙ ТА НІМЕЦЬКІЙ МОВАХ

Кінашук А. В.

*аспірантка кафедри романо-германської філології
Рівненський державний гуманітарний університет
вул. Степана Бандери, 12, Рівне, Україна
orcid.org/0000-0002-5675-240X
nastia.kinash@gmail.com*

Ключові слова: *предикатно-актантні відношення, предикатно-актантне моделювання, функціональний синтаксис, семантична роль, синтаксична роль, синтаксичне вираження, комунікативний ранг, таксономічний клас.*

У статті представлено предикатно-актантне моделювання як один з інструментів дослідження семантичної структури ірраціональної лексики в українській, англійській та німецькій мовах у руслі функціонального синтаксису. У дослідженні виокремлено тематичну групу предикатів на позначення вияву ірраціонального стану в українській, англійській та німецькій мовах. У статті описано центральні елементи ядерної семантичної структури. У розвідці уточнено поняття предиката й актанта з позиції функціонального синтаксису. У статті розглянуто семантичні ролі учасників ірраціональної ситуації, серед яких виокремлено учасників «зміст» та «експерієнцер». Схарактеризовано актанти «зміст» та «експерієнцер» відповідно до їхнього представлення в українській, англійській та німецькій мовах для досліджуваної тематичної групи предикатів. Названі актанти досліджено відповідно до їхнього синтаксичного вираження, комунікативного рангу і таксономічного класу у семантичній структурі ірраціональної лексики української, англійської та німецької мов у зіставному аспекті. З'ясовано, що приклади виокремлених семантичних ролей учасників наявні у кожній з обраних мов. Актанти «зміст» та «експерієнцер» відрізняються своїм синтаксичним вираженням (приналежністю до різних частин мови або поєднанням різних частин мови в одному словосполученні чи різних видів синтаксичного зв'язку у реченні) і приналежністю до певних таксономічних класів (зокрема, ЛЮДИНА, ТВАРИНА, ІНФОРМАЦІЯ, ПРИРОДНА СИЛА, ОБРАЗ, ПОДІЯ, ПРОФЕСІЯ, УСТАНОВА тощо) в українській, англійській та німецькій мовах. У розвідці виявлено, що комунікативний ранг актантів «зміст» та «експерієнцер» у зіставлюваних мовах збігається. Встановлено та проаналізовано особливості реалізації предикатно-актантних відношень для тематичної групи предикатів на позначення вияву ірраціонального стану у межах ірраціональної ситуації в українській, англійській та німецькій мовах. Визначено перспективи подальших досліджень семантичних структур ірраціональної лексики на предмет вивчення специфікаторів названої тематичної групи ірраціональних предикатів в українській, англійській та німецькій мовах.

**ACTANTS OF THE THEMATIC GROUP OF PREDICATES
TO DEFINE IRRATIONAL STATE DEMONSTRATION IN THE UKRAINIAN,
ENGLISH AND GERMAN LANGUAGES**

Kinashchuk A. V.

Postgraduate Student at the Department of Romance and Germanic Philology

Rivne State University for the Humanities

Stepana Bandery str., 12, Rivne, Ukraine

orcid.org/0000-0002-5675-240X

nastia.kinash@gmail.com

Key words: *predicate-actant relations, predicate-actant modeling, functional syntax, semantic role, syntactical role, syntactical expression, communicative rank, taxonomic class.*

The study presents predicate-actant modeling as one of the means to research the semantic structure of irrational vocabulary in the Ukrainian, English and German languages in the aspect of functional syntax. The author singles out the group of predicates to denote the demonstration of irrational state in the Ukrainian, English and German languages. The paper outlines central elements of the core semantic structure. The research specifies the notion of predicate and actant in the aspect of functional syntax. The paper reveals semantic roles of participants of irrational situation that are presented with the participants of Content and Experiencer. The study characterizes the actant Content and the actant Experiencer according to their presentation in the Ukrainian, English and German languages for researched thematic group of predicates. The study researches mentioned actants according to their syntactical expression, communicative rank and taxonomic class in semantic structure of irrational vocabulary in the Ukrainian, English and German languages in the comparative aspect. The study presents examples of outlined semantic roles of the participants in each of the chosen languages. The actants Content and Experiencer differ with their syntactical expression (belonging to different parts of speech or combining different parts of speech in one word combination or different kinds of syntactical link in a sentence) and belonging to certain taxonomic classes (HUMAN, ANIMAL, INFORMATION, NATURE FORCE, IMAGE, EVENT, PROFESSION, INSTITUTION etc.) in the Ukrainian, English and German languages. The author points out that communicative rank of analyzed actants Content and Experiencer are the same. The study analyzes specific characteristics of the implementation of predicate-actant relations for thematic group of predicates to define the demonstration of irrational state within the irrational situation in the Ukrainian, English and German languages. The paper defines following research of semantic structures of irrational vocabulary to analyze specifiers of the mentioned thematic group of irrational predicates in the Ukrainian, English and German languages.

Постановка проблеми. На сучасному етапі розвитку лінгвістичної науки функціональний синтаксис представлений як окремий напрям, мета якого полягає у вивченні мови та закодованого у ній когнітивного розуміння світу з позиції структурного підходу, коли будь-яке речення розглядається як семантична структура, у якій наявні семантичні ролі та елементи ситуації. У руслі функціонального дослідження мови здійснювали свої розвідки зарубіжні [1–3] та українські [4; 5] мовознавці. Залучаючи матеріал споріднених та неспоріднених мов, такі дослідження ставлять за мету не лише з'ясувати предикатно-актантні від-

ношення між учасниками та елементами деякої ситуації, а й представити специфіку когнітивної діяльності людини. Актуальність розвідки полягає в антропоцентричній тенденції мовознавчих досліджень споріднених та неспоріднених мов у сучасному мовознавстві.

Авторські напрацювання з функціонального синтаксису становлять особливий інтерес для дослідників щодо вивчення семантичної структури речення на предмет опису синтаксичних та суперсинтаксичних складових [6], дослідження методологічних засад створення типології предикатів [7], окреслення сучасного підходу до аналізу

семантичної структури багатозначного слова [8], опису співвідношень граматичних та семантичних характеристик речення [9], вивчення синтаксичних способів репрезентації ситуації дійсності [10] тощо.

Водночас у поле зору дослідників функціонального синтаксису потрапляють і специфічні лексико-семантичні групи слів різних мов для вивчення семантичних моделей речень з предикатами творення у російській мові [11], семантико-синтаксичної структури речень з ілюктивними предикатами в українській мові [5], актантно-предикатних відношень телескопних мовних одиниць на матеріалі французької мови [12], формування семантико-синтаксичної типології предикатів знання в англійській, російській та українські мовах [13] та ін. Здобутки науковців цього напрямку засвідчують актуальність розвідок з функціонального синтаксису не лише на предмет дослідження предикатно-актантних моделей у контексті однієї мови, а й у зіставному аспекті.

У розвідці здійснено зіставний аналіз актантів предикатів тематичної групи на позначення вияву ірраціонального стану, яка представляє сам факт вже набутої («відчуті») інформації в ірраціональний спосіб. Об'єктом дослідження слугують такі предикати в українській, англійській та німецькій мовах: укр. *освятити, сяйнути, осніяти, блиснути, блискати, стрельнути, пронизувати, мигнути, спадати* (на думку), *приходити* (про думку), *розкриватися, вдарити* (про думку), *находити* (про прозоріння), *стукнути* (про думку); англ. *hit, strike, flash, dawn, occur, leap, spring*; нім. *aufhellen, dämmern, aufblitzen, erhellen, auflichten*.

Мета і завдання статті. Мета розвідки – схарактеризувати актанти тематичної групи предикатів на позначення вияву ірраціонального стану в українській, англійській та німецькій мовах.

Поставлена мета досягається через розв'язання таких конкретних завдань:

- уточнити поняття предиката та актантів з позиції функціонального синтаксису;

- охарактеризувати актанти досліджуваної тематичної групи предикатів у зіставному аспекті;

- описати особливості предикатно-актантних відношень ірраціональних предикатів у досліджуваних мовах;

- визначити перспективи подальших досліджень ірраціональної лексики.

Предмет та об'єкт дослідження. Предметом дослідження є предикатно-актантні відношення тематичної групи предикатів на позначення вияву ірраціонального стану в українській, англійській та німецькій мовах. Об'єктом дослідження є дібрані методом суцільної вибірки 36 дієслів (16 – з української мови, 12 – з англійської мови,

8 – з німецької), що належать до семантичного класу ірраціональної лексики.

Основними у дослідженні обрано описовий, зіставний методи та метод моделювання. Описовий метод уможлиблює систематизацію та узагальнення зібраної інформації і фактичного матеріалу. За допомогою зіставного методу проаналізовано специфіку представлення предикатно-актантних відношень в українській, англійській та німецькій мовах. Для формування предикатно-актантних моделей застосовано метод моделювання. Сукупність вказаних методів забезпечує достовірність висновків та об'єктивність отриманих результатів.

Виклад основного матеріалу дослідження.

А. Мустайокі вважає, що опис моделі функціонального синтаксису ґрунтується на семантичних структурах, які відображають стан справ та коментарі того, хто говорить про цей стан справ [2, с. 412]. Центральним елементом ядерної семантичної структури є ядро, яке складається із предиката та актантів. У дослідженні під предикатом розуміємо логічну складову висловлювання, яка наділена істинним значенням цього висловлювання та визначає відношення суб'єкта з іншими складовими частинами семантичної структури. Аналіз предикатів видається неможливим без аналізу супутніх з ними актантів. У дослідженні під актантом розуміємо учасника ситуації, який заповнює валентність предиката за певною семантичною роллю та вступає у відповідні до цієї ролі відношення із предикатом. Основними учасниками ірраціональної ситуації є учасники «зміст» та «експерієнцер». Учасник «зміст» презентований як певна інформація (повідомлення), яку сприймає (відчуває, розуміє, здогадується) учасник ситуації «експерієнцер» та у певний спосіб опрацьовує її: укр. *І тут, наче кийком по голові, стукнула мене думка: «Леле!»* [14]; англ. *This metaphor leaped to mind as I made my way through another classic – Yehezkel Kaufmann's The Religion of Israel* [15]; нім. *Der Gedanke fuhr ihm durch den Kopf* [16]. Учасник «експерієнцер» представляє того, хто сприймає певну інформацію (учасника «зміст»): укр. *І дивитесь ви на зелене поле, куди аероплан побіжить, і чогось вам на думку спадає шалене бажання самому дременути на зелене поле, а потім повернути на сошу й ударить сошею, не озираючись...* [14]; англ. *A possible motive for the crime dawned upon the detective* [17]; нім. *Irgendwann dämmerte ihm, was man mit ihm machte* [18]. Охарактеризуємо кожен із семантичних ролей ситуації, послуговуючись відповідними прикладами.

В українській мові у ситуації «вияв ірраціонального стану» учасник «зміст» займає позицію підмета: *«Значить, висота наша!» – майнуло в голові Черниша, і він закричав щосили: «Наша!*

Наша!!!» [14]. Актант «зміст» синтаксично може бути виражений:

– підрядним означальним реченням із сполучником *чи*: укр. *А потім майнула думка, чи щиро я бажаю йому поступити до інституту?* [14];

– підрядним означальним із сполучником *як*: укр. *В його голові блиснула щаслива думка, як би йому й самому від смерті врятуватися і всіх звірів позбавити від цього лютого та безумного Ведмедя* [14];

– підрядним означальним із сполучником *що*: укр. *У нього майнула думка, що даремно він витрачає останні сили на пошуки дівчинки, бо її немає, давно вже немає в лісі* [14];

– підрядним означальним із сполучником *щоб*: укр. *В неї майнула думка, щоб Галецька часом не пішла до Дніпра та не заподіяла собі смерті* [14];

– підрядним означальним реченням із сполучником *чом*: укр. *Натомість в неї майнула думка, чом це не виїхав на вокзал їй назустріч Мишук, бо він передніше частенько з нудьги виїжджав за нею на вокзал* [14];

– підрядним означальним реченням зі сполучником *аби*: укр. *Разів зо два чи зо три провалювався в глибокі ковбані, навіть майнула страхітлива думка: аби не засмоктало драглисте багно* [14];

– інфінітивною конструкцією із залежними від неї членами: укр. *Коли вийшов на танок, майнула була думка піти до гетьмана, але він її відкинув* [14];

– декількома підрядними означальними реченнями з різними сполучниками: укр. *Майнула думка, що це витівки тих духів, яким так улесливо кланявся Лукаш, але що він міг змінити під дощем, в темряві, невідомо в якому місці?* [14];

– декількома підрядними означальними реченнями з одним і тим самим сполучником: укр. *Це тоді майнула думка, що попереду він мав ще два тижні відпустки і що вони обіцяли бути приємними* [14];

– прямою мовою: укр. *І враз мовби щось сяйнуло в моїй голові: «Алевенгок»* [14];

– простим реченням: укр. *І, мов блискавка, сяйнула чітка і незаперечна думка: «Ольг зрадив!»* [14];

– простим ускладненим реченням: укр. *«Саня написала до мене лист, перший лист», – несподівано блиснула в Комашка думка, і він забув одразу усі тривоги* [14];

– складним сполучниковим реченням: укр. *Тоді майнула думка: «Він спитається в людей, як їхати, і йому скажуть»* [14];

– складним безсполучниковим реченням: укр. *І враз ясно, виразно вдарила йому в голову думка: «Згоріла хата, згорів хліб»* [14].

Відповідно до комунікативного рангу актант «зміст» належить до учасника «центр уваги».

Такого учасника ситуації відносимо до таких таксономічних класів:

– ДІЯ: укр. *І тут мені спадає на думку шубовснутти з дуба, як робив це я чверть сторіччя тому* [14];

– ОБРАЗ: укр. *В моєму умі майнула думка, що вона небезпечна для мене жінка і треба чим скоріше позбутися її* [14];

– ПОДІЯ: укр. *Щойно по якимсь часі блиснуло їй у думці, що в сій палаті не було ще ніколи хрещеного султанського сина!* [14];

– ЗДАТНІСТЬ: укр. *Холодна моторошна думка про те, що він заблудився і не зможе знайти вихід, уперше майнула в мозку Володі* [14];

– ПРИРОДНА СИЛА: укр. *Краєм туманної свідомості, понад засніженим узліссям, майнувши рудим лисячим хвостом, пробігла вже зовсім неймовірна здогадка про її неземне походження* [14];

– ТВАРИНА: укр. *«Хорт», – блиснула думка про назву собаки зовсім іншої породи* [14];

– УСТАНОВА: укр. *Думка про контору, яка здатна омолодити навіть такого плюгавця, як він, Сергій Валентинович, присмно стрельнула в його запаленому мозку* [14].

В англійській мові у ситуації «вияв ірраціонального стану» актант «зміст» також займає позицію підмета: англ. *However, it soon dawned on me that these people were actually real activists, and their chants were not a form of deliberate irony* [19]. Синтаксично такий учасник ситуації може бути виражений:

– заперечним займенником: англ. *Do I know a good barber? Noone comes to mind right now* [17];

– головною частиною підрядного речення: англ. *There are certain memories and thoughts which hit me sometimes* [20];

– підрядним з'ясувальним зі сполучним словом *what*: англ. *I began to wonder what might be going through her mind* [21];

– підрядним з'ясувальним реченням зі сполучником *that*: англ. *Once I pulled up to the bank, it dawned on me that I had forgotten my wallet* [17];

– підрядним з'ясувальним реченням без сполучника: англ. *It dawned on me the free-play I felt in the flight controls was an aileron gasping for air to push against as I leveled the wings* [19];

– безсполучниковою конструкцією: англ. *You had brilliantly forged I.D.s, and it dawned on me – you're a con man* [22];

– підрядним реченням зі сполучником *why*: англ. *It's dawned on me why they've come here* [23];

– підрядним реченням зі сполучником *how many*: англ. *It dawned on me how many dark, murky movies I've had to sit through lately* [24];

– підрядним реченням зі сполучником *how little*: англ. *As I drove the 100 miles back home, that's*

when the thought hit me how little time I've spent really getting to know my Heavenly Father [20];

– підрядним реченням зі сполучником *how*: англ. It struck him how foolish his behaviour had been [17];

– інфінітивною конструкцією: англ. It didn't occur to me to leave the keys under the mat [25];

– конструкцією непрямого запитання: англ. One of the questions that does spring to mind is which of these three people have an IQ er four times their chest size, is it A I can't remember the woman, erm with a thirty two inch chest B I can't remember, Jane Mansfield with a forty three inch chest [26];

– простим реченням: англ. The game was all but over. And it hit me: "Jeez, they've actually won this" [27];

– простим питальним реченням: One question springs to my mind given the government's stance on state school sport: "Do any Olympians leave their sporting success to chance?" [15];

– простим реченням, ускладненим одиницями присудками: англ. He shut the door. He sat down. Suddenly, it hit him. "I was shaking and crying", he said [27];

– складним складнопідрядним реченням з підрядним означальним: англ. But really, from the moment I saw you, it flashed across my mind, "Oh, I think I fancy him" [28].

Відповідно до комунікативного рангу учасник ситуації «зміст» належить до *центру уваги*. Актанта «зміст» цієї групи предикатів відносимо до таких таксономічних класів:

– ІНФОРМАЦІЯ: англ. But slowly it dawned on me that it was, perhaps, more about the most classic of misbegotten South African stereotypes [19];

– ПРОФЕСІЯ: англ. One analogy which might spring to mind is of an archaeologist who reconstructs a fragmented mosaic [26];

– ДІЯ: англ. It didn't occur to me to leave the keys under the mat [25];

– ЗДАТНІСТЬ: англ. It even crossed my mind that she might blackmail some one [25];

– ОБРАЗ: англ. I was struck by the thought that this trembling music was the sound of a man holding his hands in empty air, conducting music out of nothingness [15];

– ПОДІЯ: англ. As the crowd roared with laughter, it dawned on me that I haven't written a joke like this in twenty-five years [24].

У німецькій мові у ситуації «вияв ірраціонального стану» актант «зміст» також займає позицію підмета: нім. Morgen dämmerte es uns, dass es dieses Mal nicht wie bei einem normalen Schneesturm oder sonstigen schlechten [29]. Синтаксично такий учасник ситуації може бути виражений:

– підрядним означальним реченням: нім. Vielleicht dämmert in ihm die Erkenntnis, daß

der Wahlspruch: "Extra Hungariam non est vita" nicht gut gewählt war für einen Künstler, der in der Weltsprache der Töne spricht [29];

– сурядним реченням: нім. Es überwog das Gefühl, ihm sei ein Unrecht widerfahren, aber ganz leise dämmerte auch in seinem jungen Herzen das Bewußtsein irgendeiner Schuld: die Mutter ist böse gewesen, und die Mutter ist immer gut, auch wenn sie böse ist [29].

Відповідно до комунікативного рангу актант «зміст» належить до *центру уваги*. Учасника «зміст» характеризуємо, послуговуючись такими таксономічними класами:

– ІНФОРМАЦІЯ: нім. Wie findet man die wahre Erkenntnis, die das Rätsel der Welt und des Bösen in ihr sowie das Rätsel des menschlichen Daseins aufhellt, so wie es etwa der Gnostiker Theodotos in einer Art Definition der Gnosis ausgesprochen hat: Frei macht die Erkenntnis (Gnosis) folgender [18];

– ПОДІЯ: нім. Erst am nächsten Morgen dämmerte es uns, dass es dieses Mal nicht wie bei einem normalen Schneesturm oder sonstigen schlechten [29].

У дослідженні для предикатів цієї групи виокремлюємо ще одного учасника ситуації – «експерієнцер», який у ситуації «вияв ірраціонального стану» займає позицію прямого додатка: укр. ...блиснула їй гадка, що вона, може, туди пішла децю рятувати там [14]. Синтаксично учасник ситуації «експерієнцер» в українській мові може бути презентований:

– іменником: укр. Мати прокляла сина за це, відкинулася від нього зовеш, притулилася до внука Івана Івановича..., і тут уже Івану Івановичу блиснула надія, що його баба хоч правнукові розкриє тасмницю волота... [14];

– сполученням іменника та прийменника: укр. Але за мить у титаря майнула страшна думка, що, певно, прибула уповноважена особа... [14];

– сполученням особового займенника та прийменника: укр. На мене несподівано находить прозріння, що мої стосунки з Настею, Лідєю та іншими, які були до них, – це ... [14];

– особовим займенником: укр. Йому раптом вдарила думка, що якщо він переступить поріг того відділення, то вже звідти ніколи не повернеться [14].

За комунікативним рангом учасник «експерієнцер» належить до *центру уваги*. Учасник ситуації «експерієнцер» належить до таксономічного класу:

– ЛЮДИНА: укр. Зненацька у Володі блискавкою майнула думка, що перед ним радянський берег! [14].

В англійській мові у ситуації «вияв ірраціонального стану» учасник ситуації «експерієнцер» займає позицію прямого додатка: англ. He's now

able to concentrate solely on his football, and it's beginning to dawn on him just how good he really is [17]. Синтаксично актант «експерієнцер» виражений:

– особовим займенником: англ. *It suddenly dawned on me that I had forgotten to tell them about my schedule for the next week* [24];

– іменником однини або множини: англ. *Slowly the point of Grace's discourse dawned on the majority* [23]; *Then the chilling truth dawned on Captain Gary Snavely* [31].

Комунікативний ранг актанта «експерієнцер» належить до *центру уваги*. Актанта «експерієнцер» характеризуємо за такими таксономічними класами:

– ЛЮДИНА: англ. *Little by little it dawned on Archie that his wife was not coming back* [32];

– ПРОФЕСІЯ: англ. *It finally dawned on my wife that our youngest child was taking money from her purse* [33].

У німецькій мові у ситуації «вияв ірраціонального стану» для досліджуваної групи виокремлюємо також актанта «експерієнцер», який також займає позицію прямого додатка: нім. *Jetzt dämmert es ihm* [18]. Синтаксично учасник ситуації «експерієнцер» може бути виражений:

– неозначеним артиклем: нім. *Jetzt begreift man auch erst die getroffenen Vorsichtsmaßregeln, dämmert einem die Erkenntnis auf, daß bei etwaigem Zerbersten jener mitphantastischer Geschwindigkeit rotierenden Metallmassen von 120 Tonnen Gewicht ein ganzes Haus in Trümmer ginge, solche fürchterliche Explosion fast der einer Seemine nahekäme* [16];

– особовим займенником: нім. *Ein Gedanke blitzte mir durch den Kopf* [16];

– іменником однини чи множини: нім. *Mittlerweile dämmert es den Amerikanern aber doch, daß die Herrscher des High-Tech alles andere als unproblematisch sind* [16]; *Ebenso dämmert immer mehr Menschen die Erkenntnis, daß wir nur allzuoft Ursache und Wirkung in höchst fahrlässiger Weise verwechseln* [29].

За комунікативним рангом учасник «експерієнцер» належить до центру уваги. Актанта «експерієнцер» характеризуємо за таким таксономічним класом:

– ЛЮДИНА: нім. *Herrn Bonmarché dämmerte plötzlich, daß Suzette gelauscht haben könnte* [16].

Висновки перспективи подальших пошуків.

Отже, у дослідженні уточнено поняття предиката (як складової, що визначає відношення суб'єкта з іншими складовими семантичної структури) та актанта (це учасник, що заповнює валентність предиката за певною семантичною роллю). В українській, англійській та німецькій мовах предикатно-актантні моделі тематичної групи

предикатів на позначення ситуації «вияв ірраціонального стану» презентують таких учасників: «зміст» та «експерієнцер». Предикатно-актантні відношення досліджуваної тематичної групи засвідчують явище ірраціональності як таке, що виявляється як певна інформація (зміст), яку сприймає учасник «експерієнцер».

Перспективи подальших розвідок на предмет дослідження ірраціональної лексики вбачаємо у зіставному вивченні специфікаторів для досліджуваної тематичної групи предикатів в українській, англійській та німецькій мовах.

ЛІТЕРАТУРА

1. Апресян Ю.Д. Фундаментальная классификация предикатов и системная лексикография. URL: https://iling.spb.ru/typo/materials/gc03pdf/apresjan_spb2003.pdf (accessed 12 August 2021).
2. Мустаюки А.С. Теория функционального синтаксиса. Москва : Языки славянской культуры, 2006. 509 с.
3. Падучева Е.В. Динамические модели в семантике лексики. Москва : Языки славянской культуры, 2004. 608 с.
4. Деменчук О.В. Динамічні моделі перцептивної лексики (на матеріалі української, польської та англійської мов). *Філологічні студії*. 2014. Випуск 11. С. 39–46.
5. Валігура Г. Семантико-синтаксична структура речень з ілокутивними предикатами. *Науковий вісник Чернівецького університету. Серія «Слов'янська філологія»*. 2009. № 475–477. С. 143–147.
6. Сусов И.П. Семантическая структура предложения. *Тульский государственный педагогический институт им. Л.Н. Толстого*, 1973. С. 141.
7. Краснова Л.М. Методологічні засади створення типології предикатів. *Філологічні науки*. 2011. С. 37–39.
8. Шумейкіна А.В. Сучасний підхід до аналізу семантичної структури багатозначного слова. *Рідний край*. 2009. № 1. С. 62–68.
9. Шведова Н.Ю. О соотношении грамматических и семантических характеристик предложения. Москва : Языки славянской культуры, 2005. С. 73–80.
10. Сабитова З.К. Синтаксические способы репрезентации ситуации действительности. *Cuadernos de Rusística Española*. 2004. № 1. С. 123–128.
11. Руженцева Н.Б. Семантические модели предложений с предикатами созидания. *Лексическая семантика*. Свердловск, 1991. С. 86–93.
12. Смирнова Н.В., Спиридонов Д.В. Актантно-предикатные отношения в семантике телескопных лексических единиц (на мате-

- риале французского языка). *Гуманитарные исследования в Восточной Сибири и на Дальнем Востоке*. 2012. № 2. С. 5–11.
13. Боговик О.А. Семантико-синтаксична типологія предикатів знання в англійській, українській та російській мовах : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.17. Київ, 2016. 23 с.
  14. Корпус української мови. URL: <http://www.mova.info/corpus.aspx> (accessed 22 March 2020).
  15. Ludwig.guru. URL: <https://ludwig.guru/s/leaped+to+my+mind> (accessed 12 August 2021).
  16. Digitales Wörterbuch der Deutschen Sprache. URL: <https://www.dwds.de/> (accessed 22 March 2021).
  17. TheFreeDictionary: Dictionary, Encyclopedia and Thesaurus. URL: <https://www.thefreedictionary.com/> (accessed 22 March 2021).
  18. Die deutsche Rechtschreibung. URL: <https://www.duden.de/> (accessed 12 August 2021).
  19. Word.Hippo. URL: <https://www.wordhippo.com/> (accessed 12 August 2021).
  20. BlogatWordPress.com. URL: <https://thethoughthitme.wordpress.com/> (accessed 12 August 2021).
  21. Longman. URL: <https://www.ldoceonline.com/dictionary/go-run-flash-etc-through-somebody-s-mind> (accessed 12 August 2021).
  22. Reverso.Context. URL: <https://context.reverso.net> (accessed 12 August 2021).
  23. Контекстный русско-англо-русский словарь. URL: <https://en.kartaslov.ru> (accessed 12 August 2021).
  24. Native English. Ichachanet. Webdictionary. URL: <https://eng.ichacha.net/hy/zaoju.aspx?q=it%20dawned%20on%20me&p=2> (accessed 12 August 2021).
  25. CambridgeDictionary. URL: <https://dictionary.cambridge.org/> (accessed 12 August 2021).
  26. The British National Corpus. URL: <https://www.english-corpora.org/bnc/> (accessed 22 March 2020).
  27. Englishidiomsexplained. URL: <http://www.idioms4you.com/complete-idioms/it-hit-me.html> (accessed 22 March 2020).
  28. Facebook. URL: <https://www.facebook.com/kochutjewelry/photos> (accessed 12 August 2021).
  29. Linguee. URL: <https://www.linguee.com/german-english/translation/d%C3%A4mmert+uns.html> (accessed 12 August 2021).
  30. Native English. URL: <https://www.native-english.ru/idioms/dawn-on-someone> (accessed 12 August 2021).
  31. Collins Dictionary. URL: <https://www.collinsdictionary.com/dictionary/english/dawn-on> (accessed 12 August 2021).
  32. Maximilan Dictionary. URL: <https://www.macmillandictionary.com/dictionary/british/dawn-on> (accessed 12 August 2021).
  33. OysterEnglish. URL: <https://www.oysterenglish.com/idiom-dawn-on-someone.html> (accessed 12 August 2021).

REFERENCES

1. Apresjan, Ju.D. Fundamental'naja klassifikacija predikatov i sistemnaja leksikografija [Fundamental classification of predicates and system lexicography] URL: https://iling.spb.ru/typo/materials/gc03pdf/apresjan_spb2003.pdf (accessed 12 August 2021).
2. Mustajoki, A.S. (2006). Teorija funkcional'nogo sintaksisa [The theory of functional syntax]. Moskva : Jazyki slavjanskoj kultury (in Russian).
3. Paducheva, E. V. (2004). Dinamicheskie modeli v semantike leksiki [Dynamic models in lexical semantics]. Moskva: Jazyki slavjanskoj kul'tury (in Russian).
4. Demenchuk, O.V. (2014). Dynamichni modeli pertseptivnoi leksyky (na materialy ukraïnskoï, polskoï ta anhliïskoï mov) [Dynamic models of perceptive vocabulary: basing on the Ukrainian, Polish and English languages]. *Filolohichni studii* [Philological studies]. Vypusk 11. Pp. 39–46.
5. Valihura, H. (2009). Semantyko-syntaksychna struktura rechen z ilokutyvnymy predykatomy [Semantical and syntactical structure of the sentences with illocutionary predicates]. *Naukovyi visnyk Chernivets'koho universytetu. Slovianska filolohiia* [Scientific bulletin of Chernivtsi University. Slavic Philology]. № 475–477. pp. 143–147.
6. Susov, I.P. (1973). Semanticheskaja struktura predlozhenija [Semantic structure of a sentence]. *Tul'skij gosudarstvennyj pedagogicheskij institut im. L. N. Tolstogo* [L.M. Tolstoy Tula State Pedagogical Institute], pp. 141.
7. Krasnova, L.M. (2011). Metodolohichni zasady stvorennia typolohii predykativ [Methodological fundamentals of predicates typology development]. *Filolohichni nauky* [Philological Sciences], pp. 37–39.
8. Shumeikina, A.V. (2009). Suchasnyi pidkhid do analizu semantychnoi struktury bahatoznachnoho slova [Modern approach to the analysis of semantic structure of a polysemic word]. *Ridnyi kraj* [Native land], № 1, pp. 62–68.
9. Shvedova, N.Ju. (2005). O sootnoshenii grammaticheskikh i semanticheskikh harakteristik predlozhenija [Dealing with the relationship of grammatr and semantic characteristics of a sentence]. Moskva, izdatel'stvo: Jazyki slavjanskoj kul'tury (in Russian).

10. Sabitova, Z.K. (2004). Sintaksicheskie sposoby reprezentacii situacii dejstvitel'nosti [Syntactical ways to represent the situations of reality]. *Cuadernos de Rusistica Espanola*, № 1 (in Russian).
11. Ruzhenceva, N.B. (1991). Semanticheskie modeli predlozhenij s predikatami sozidanija [Semantic models of sentences with the predicates of creation]. *Leksicheskaja semantika* [Lexical semantics]. Sverdlovsk, pp. 86-93.
12. Smirnova, N.V., Spiridonov, D.V. (2012). Aktantno-predikatnye otnoshenija v semantike teleskopnyh leksicheskikh edinic (na materiale franzijskogo jazyka) [Actant-predicate relations in the semantics of telescope lexical units (basing on the French language)]. *Gumanitarnye issledovanija v Vostochnoj Sibiri i na Dal'nem Vostoke* [Research for the Humanities in the Eastern Siberia and the Far East], № 2. Pp. 5–11.
13. Bohovyk, O.A. (2016). Semantyko-syntaktychna typologija predykativ znannia v anhliiskii, ukraïnskii ta rosiiskii movakh [Semantic and syntactical typology of knowledge predicates in the English, Ukrainian and Russian languages]. Abstract thesis for the scientific degree of Candidate of Philological Sciences. 10.02.17. – comparative-historical and typological linguistics. Kyiv, 23 p.
14. Korpus ukraïnskoi movy [The Ukrainian language corpus]. URL: <http://www.mova.info/corpus.aspx> (accessed 22 March 2020).
15. Ludwig.guru. URL: <https://ludwig.guru/s/leaped+to+my+mind> (accessed 12 August 2021).
16. Digitales Wörterbuch der Deutschen Sprache. URL: <https://www.dwds.de/> (accessed 22 March 2021).
17. The Free Dictionary: Dictionary, Encyclopedia and Thesaurus. URL: <https://www.thefreedictionary.com/> (accessed 22 March 2021).
18. Die deutsche Rechtschreibung. URL: <https://www.duden.de/> (accessed 12 August 2021).
19. Word.Hippo. URL: <https://www.wordhippo.com/> (accessed 12 August 2021).
20. BlogatWordPress.com. URL: <https://thethoughthitme.wordpress.com/> (accessed 12 August 2021).
21. Longman. URL: <https://www.ldoceonline.com/dictionary/go-run-flash-etc-through-somebody-s-mind> (accessed 12 August 2021).
22. Reverso.Context. URL: <https://context.reverso.net> (accessed 12 August 2021).
23. Kontekstnyj russko-anglo-russkij slovar' [Contextual Russian-English-Russian Dictionary]. URL: <https://en.kartaslov.ru> (accessed 12 August 2021).
24. Native English. Ichachanet. Webdictionary. URL: <https://eng.ichacha.net/hy/zaoju.aspx?q=it%20dawned%20on%20me&p=2> (accessed 12 August 2021).
25. CambridgeDictionary. URL: <https://dictionary.cambridge.org/> (accessed 12 August 2021).
26. The British National Corpus. URL: <https://www.english-corpora.org/bnc/> (accessed 22 March 2020).
27. Englishidiomsexplained. URL: <http://www.idioms4you.com/complete-idioms/it-hit-me.html> (accessed 22 March 2020).
28. Facebook. URL: <https://www.facebook.com/kochutjewelry/photos> (accessed 12 August 2021).
29. Linguee. URL: <https://www.linguee.com/german-english/translation/d%C3%A4mmert+uns.html> (accessed 12 August 2021).
30. Native English. URL: <https://www.native-english.ru/idioms/dawn-on-someone> (accessed 12 August 2021).
31. Collins Dictionary. URL: <https://www.collinsdictionary.com/dictionary/english/dawn-on> (accessed 12 August 2021).
32. Maximilan Dictionary. URL: <https://www.macmillandictionary.com/dictionary/british/dawn-on> (accessed 12 August 2021).
33. Oyster English. URL: <https://www.oysterenglish.com/idiom-dawn-on-someone.html> (accessed 12 August 2021).